

Bệnh COVID-19 và việc chăm sóc cuối đời ở bệnh viện

Thông tin dành cho gia đình và người chăm sóc

Dự kiến điều gì xảy ra khi quý vị được báo cho biết rằng người thân hoặc người bạn của quý vị có nhiều khả năng sẽ qua đời vì bệnh COVID-19

Bác sĩ và y tá đã có lời giải thích cho quý vị rằng tình trạng của người thân hoặc người bạn của quý vị đã chuyển biến xấu? Họ tỏ ý lo ngại rằng người thân của quý vị đang chỉ còn những giây phút cuối cùng hoặc đang sống những ngày cuối đời vì COVID-19?

Các thông tin dưới đây có thể giúp quý vị vào lúc thật bối rối này.

Những điều cần biết khi quý vị thăm người thân

Do vấn đề nguy cơ lây nhiễm nên việc thăm bệnh nhân COVID-19 phức tạp hơn bình thường. Số lần được thăm và mỗi lần thăm được thời gian bao lâu có thể sẽ bị ảnh hưởng.

Nếu quý vị cảm thấy không khoẻ và bị sốt hoặc có các triệu chứng mới về đường hô hấp (như là viêm họng, hụt hơi hoặc bị ho) thì điều quan trọng là quý vị nói chuyện với bác sĩ hoặc y tá trước khi đi thăm.

Thiết bị Bảo vệ Cá nhân (PPE) rất quan trọng

Khi tới thăm người thân, quý vị bắt buộc phải mặc bộ Thiết bị Bảo vệ Cá nhân gọi tắt là PPE (Personal Protective Equipment). Bộ PPE rất cần cho sự an toàn của chính quý vị và những người xung quanh.

Ngay cả khi mặc bộ PPE, nếu nguy cơ nhiễm siêu vi quá cao, quý vị có thể vẫn không được phép vào phòng của người thân hoặc người bạn của quý vị. Điều đó có thể là rất đau lòng. Nhân viên có thể thu xếp cho quý vị gọi điện thoại hoặc gọi qua vi-đi-ô để quý vị vẫn có thể chuyện trò với người thân hay bạn mình. Có thể là ở phòng cũng có ô cửa kính để quý vị nhìn thấy bệnh nhân nếu không được vào phòng.

PPE bao gồm bộ áo liền quần bằng ni-lông hoặc tạp dề, găng tay, khẩu trang, kính mắt hoặc tấm che mặt. Quý vị sẽ được hướng dẫn cách mặc và cách cởi bộ PPE đúng cách. Quý vị cũng sẽ được hướng dẫn vào thời điểm nào trong cả quá trình này phải rửa tay bằng dung dịch rửa tay khô hoặc rửa tay bằng xà bông và nước.

Xin đừng ngại nếu muốn hỏi

Đây là thời gian nhiều lo âu và xúc động. Các bác sĩ và y tá sẽ đảm bảo là các chi tiết liên lạc chính xác đã được lưu đầy đủ để quý vị có thể được cập nhật về tình trạng của người thân hoặc người bạn mình.

Nếu có điều gì muốn hỏi, dù là việc lớn hay việc nhỏ, hoặc dù rằng nhân viên có về bạn rộn đến đâu, quý vị vui lòng đề nghị y tá và bác sĩ tại phòng bệnh nói chuyện với quý vị.

Hỗ trợ nhân viên tôn trọng nguyện vọng của người thân hoặc người bạn của quý vị trong vấn đề chăm sóc

Điều quan trọng là phải tôn trọng nguyện vọng của mỗi người trong việc chăm sóc. Cần phải lưu tâm cả tới các nguyện vọng về mặt văn hoá và tâm linh của mỗi người. Nếu quý vị biết người thân hoặc người bạn mình đã có Chi thị trước về việc Chăm sóc (Advance Care Directive) hoặc họ đã từng bàn với quý vị về nguyện vọng của họ, vui lòng chia sẻ thông tin đó cho nhân viên được rõ.

Nếu người thân hoặc người bạn quý vị bị bệnh COVID-19 ở nhà và sẽ không qua khỏi thì trong một số trường hợp vẫn có thể là bệnh nhân được qua đời ở nhà. Việc này có thể lệ thuộc vào tình hình dịch vụ hiện có ở vùng địa phương và khả năng xoay sở việc chăm sóc tại tư gia được tốt tới mức nào.

Chăm sóc người thân bị COVID-19 ở nhà đòi hỏi phải có kế hoạch cẩn thận. Bác sĩ và y tá sẽ dành thời gian để giúp quý vị hiểu tất cả mọi phương diện của việc chăm sóc người thân hay bạn và hiểu được vai trò chăm sóc của quý vị. Nhóm nhân viên cũng sẽ phải đảm bảo ở đó có các thiết bị cần và quý vị được chỉ dẫn cách cho người thân hay người bạn uống thuốc khi cần để giúp họ được thoải mái.

Cần nhớ phải chăm sóc cho chính mình

Đây là thời điểm mệt mỏi và căng thẳng, đôi khi dễ gây cho quý vị những cảm giác buồn phiền như bực bội, đau lòng hoặc khổ sở. Vừa phải kiểm soát tất cả các thông tin và các quyết định, lại phải đáp ứng nhu cầu của những người thân khác trong gia đình cũng có thể làm cho quý vị thêm đau buồn. Nói chuyện với y tá hoặc nhân viên xã hội có thể giúp quý vị. Nhân viên chăm sóc mục vụ cũng có thể hỗ trợ quý vị về các nhu cầu tâm linh hoặc tôn giáo.

Dự kiến điều gì xảy ra khi một người đang kề cận cái chết

Thường rất khó biết thời khắc chính xác khi nào một người sẽ lìa đời. Đây là câu mà mọi người thường hay hỏi nhưng mỗi người mỗi khác. Có khi tình trạng người bệnh COVID-19 thay đổi rất nhanh. Quý vị có thể nhận thấy một số thay đổi như là:

- **Bồn chồn và lẫn lộn:** Một người có thể trở nên ngày càng lẫn lộn và bồn chồn hơn. Có thể thấy biểu hiện như là rên rỉ, kêu la hoặc thậm chí cố ra khỏi giường. Để đảm bảo mọi người được an toàn và thoải mái nhất có thể, bác sĩ có thể đề nghị thường xuyên cho bệnh nhân dùng thuốc giảm đau để giảm bớt trạng thái bồn chồn. Vui lòng nói chuyện với nhân viên nếu quý vị có bất cứ điều gì muốn hỏi hoặc lo ngại.
- **Bị hụt hơi, thay đổi nhịp thở và thở to (hoặc thở “khò khè”):** Nhiều người bị bệnh COVID-19 bị hụt hơi. Vào lúc cuối đời, bác sĩ thường xuyên cho dùng liều thấp thuốc morphine để giảm cảm giác hụt hơi. Quý vị có thể thấy một số thay đổi khác vào lúc này như ngừng thở và thở “khò khè”. Quý vị có thể cảm thấy khổ sở khi chứng kiến những thay đổi như thế, nhưng đối với bệnh nhân thì không phải là điều khổ sở.
- **Bị sốt:** Nhiều người bệnh COVID-19 bị sốt cao kéo dài. Y tá chăm sóc cho người thân hay người bạn quý vị sẽ lau rửa cho họ được mát và cho họ dùng các thuốc khác như là paracetamol nếu cần.
- **Nhu cầu ăn uống giảm đi:** Khi bị yếu dần, người ta có xu hướng ít để tâm tới đồ ăn thức uống. Đây thường là điều làm cho gia đình lo lắng, nhưng không phải là điều gì khổ sở cho bệnh nhân.
- **Ngủ nhiều hơn:** Khi bị yếu dần, người ta có xu hướng ngủ nhiều hơn và thường bị chìm vào cơn mê. Đây là biểu hiện bình thường của quá trình hấp hối và có thể diễn ra bất kể họ có cần thuốc men để kiểm soát triệu chứng hay không. Điều quan trọng cần ghi nhớ là ngay cả bệnh nhân không có khả năng đáp lại quý vị, họ vẫn có thể nghe quý vị, cho nên giọng nói dịu dàng, quen thuộc dù là nghe tận tai hoặc nghe qua điện thoại cũng đều làm cho họ rất dễ chịu.

Quan trọng hơn cả, mục đích của việc chăm sóc ở bệnh viện vào thời điểm này là nhằm bảo đảm cho người thân hoặc người bạn của quý vị được an toàn và cảm thấy được thoải mái tốt nhất có thể. Bác sĩ và y tá sẽ đảm bảo có đủ thuốc men để giảm nhẹ các triệu chứng như đau, hụt hơi và bồn chồn nếu cần. Hãy ghi nhớ là nếu quý vị có bất cứ điều gì muốn hỏi xung quanh vấn đề chăm sóc, xin đừng ngại nêu câu hỏi.

Để biết thêm các thông tin chung về COVID-19, hãy truy cập

<https://www.health.nsw.gov.au/Infectious/covid-19/Pages/default.aspx>